

Epidemiologisk lägesbild, uppdaterad 2023-06-02

AKTUELL SJUKDOM

Högpatogeten fågelinfluensa (HPAI), anges i texten som fågelinfluensa.

HÄNDELSEN

Pågående utbrott av fågelinfluensa hos tama och vilda fåglar samt däggdjur i Sverige och Europa.

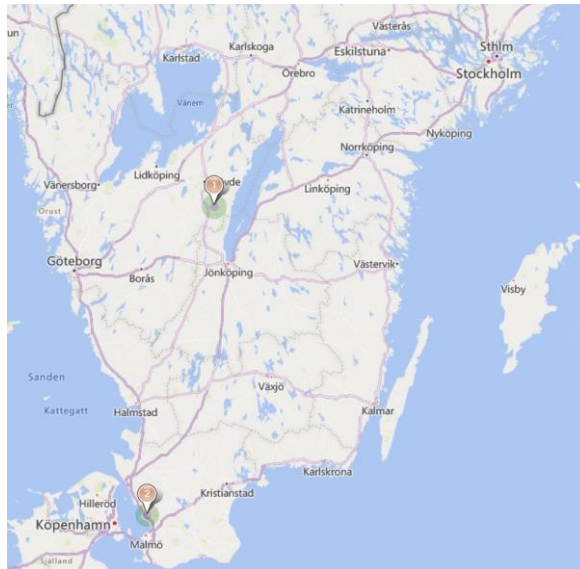
SAMMANFATTNING

Utbrott av fågelinfluensa hos skrattnåsar pågår med ett stort antal döda fåglar i Stockholms län. Även rävar har smittats av sjukdomen i närområdet och samt en räv i Uppsala län.

Situationen i Sverige

Konstaterade utbrott på fjäderfä och andra fåglar i fångenskap säsong 2022/23:

Datum för konfirmering	Subtyp	Län	Kommun	Typ av anläggning	ID (JV)	Kart-nummer
2023-01-26	H5N1	Västra Götaland	Tidaholm	Hobby	IP 1	1
2023-03-21	H5N1	Skåne	Kävlinge	Föräldradjur för kyckling	IP2	2

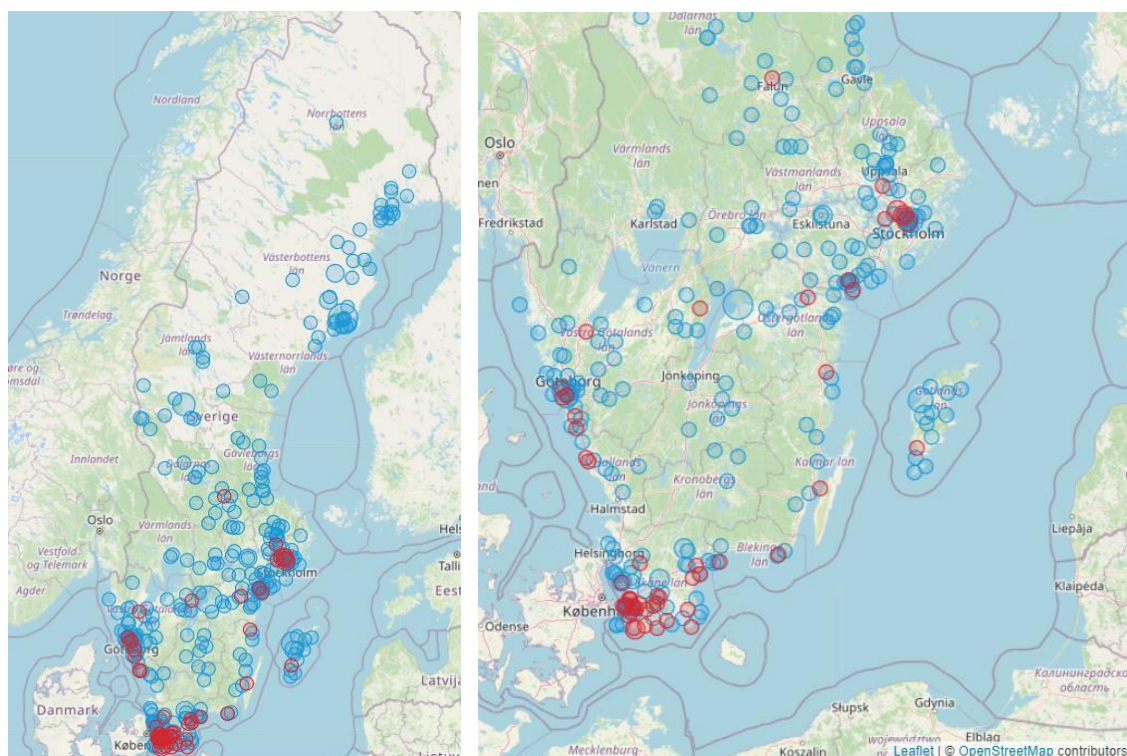

Figur 1: Karta över konstaterat smittade anläggningar.

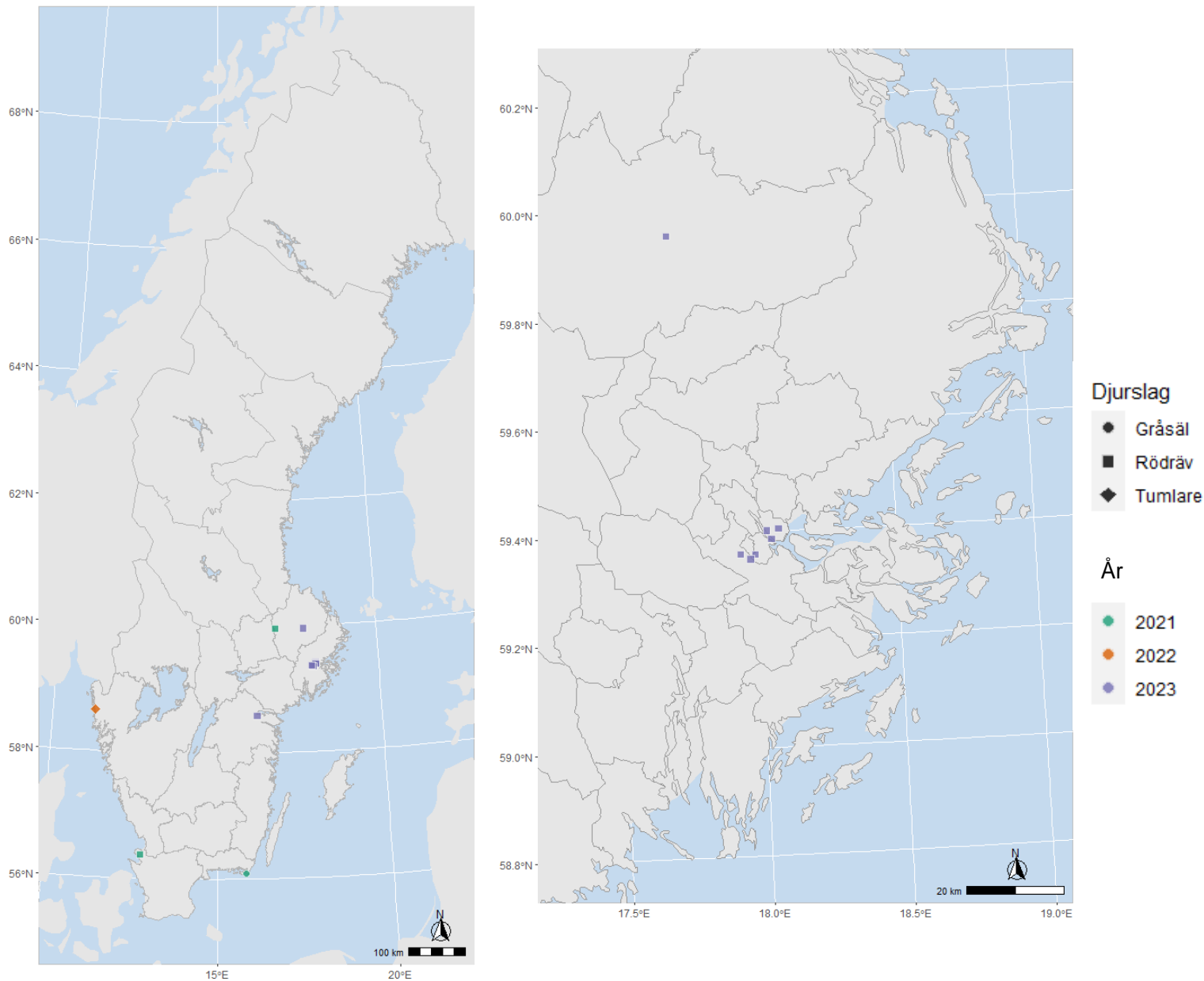
Massdöd på grund av fågelinfluensa hos häckande skrattnåsar har drabbat skrattnåskolonin vid Råstasjön i Solna och sjukdomen har även konstaterats hos skrattnåsar i Sundbyberg och Järfälla kommun. Även en del andra fågelarter

har drabbats men virusvarianten som cirkulerar har visat sig vara mycket väl anpassad till just skrattnås. Fågelinfluensa har konstaterats hos en handfull rävar i Stockholms län den senaste månaden och även en räv i Storvreta i Uppland har provtagits positiv.

Sedan 1 oktober 2022 har 57 fall av fågelinfluensa hos vilda fåglar konstaterats i länen Blekinge, Dalarna, Gotland, Halland, Kalmar, Skåne, Stockholm, Södermanland, Västra Götaland och Östergötland, se figur 2 och bilaga 1. Mörkertalet är stort då det bara är en andel av drabbade fåglar som rapporteras in och en ännu mindre andel som undersöks.

Figur 2: Karta över fynd av fågelinfluensa hos vilda fåglar sedan 1 oktober 2022 där positiva fynd markeras med röda prickar och fåglar provtagna med negativa resultat med blåa prickar.

Figur 3. Karta över fynd av högpato-gen fågelinfluensa hos däggdjur i Sverige sedan 2021 samt i Uppsala och Stockholms län (kommungränser markerade).

Situationen i Europa

Säsongen 2022–2023 har inneburit färre fågelinfluensautbrott hos tama fåglar jämfört med de två tidigare säsongerna. En bidragande orsak till det kan vara att exempelvis Frankrike och Italien har reducerad mängden fjäderfän i vissa fjäderfätätaområden där man tidigare haft hög smittspridning.

Antal rapporter till EU:s Animal Disease Information System (ADIS) sedan 1 oktober 2022 (inom parentes anges antal rapporter den senaste månaden); 838 (85) utbrott i fjäderfäanläggningar, 263 (2) utbrott på andra fåglar i fångenskap och 2875 (367) fall på vilda fåglar. Se figur 4 och 5.

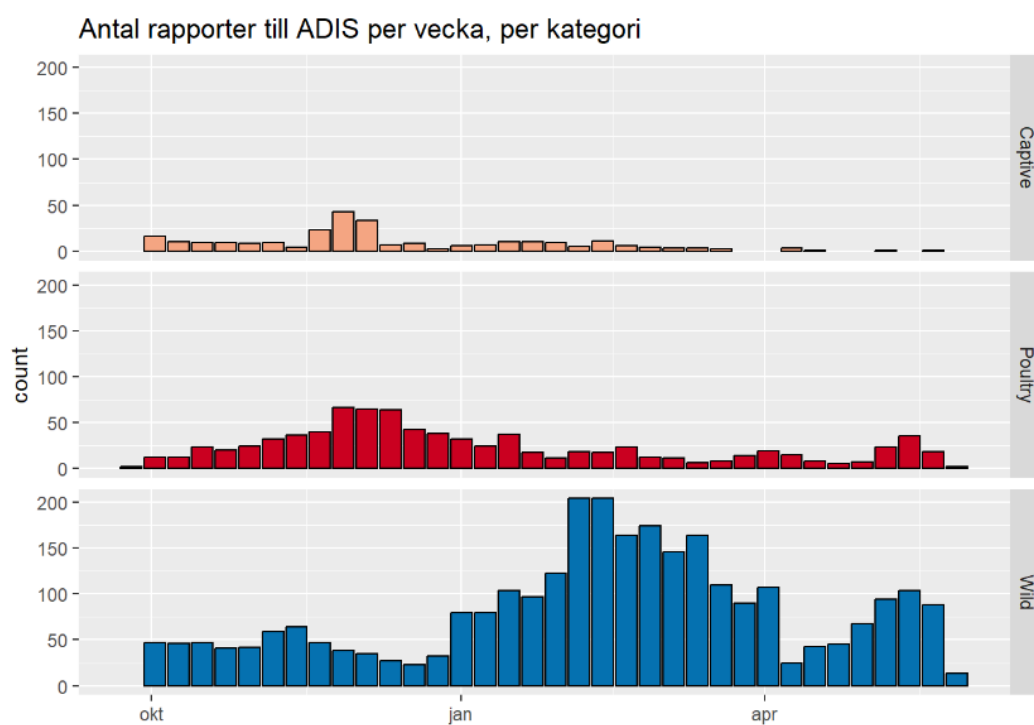
De länder som rapporterat flest utbrott hos fjäderfä är: Frankrike (373), Ungern (168), Polen (92), Tyskland (66), Italien (39), Nederländerna (22) och Tjeckien

(32). Danmark och Norge har rapporterat totalt sju respektive fyra utbrott på tamfåglar under säsongen.

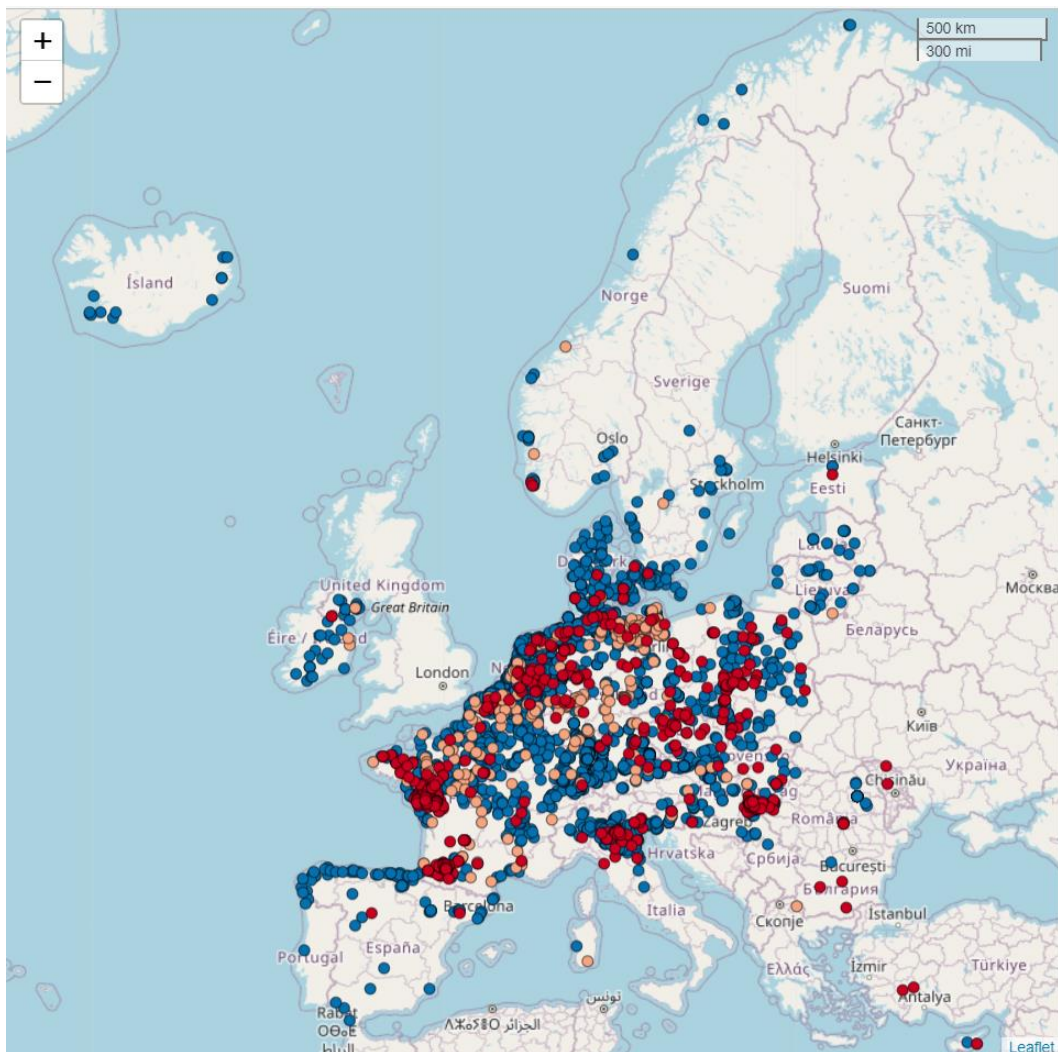
De länder som skickat flest rapporter om fågelinfluensafall hos vilda fåglar sedan 1 oktober 2022 är Tyskland (822), Frankrike (372), Nederländerna (382), Italien (214), Belgien (220), Schweiz (128) och Österrike (123). Det är fortsatt främst måsfåglar som drabbas och hela 50% av viltfågelrapporterna under säsongen rör skrattmåsar.

Sedan 1 oktober 2022 har Storbritannien rapporterat 185 utbrott hos tama fåglar varav de flesta i England. Dessa uppgifter finns inte i ADIS och ingår därför inte i figur 4 och 5.

Källa: <https://www.gov.uk/guidance/avian-influenza-bird-flu>

Figur 4: Antal rapporter till ADIS per vecka per kategori. 1 oktober 2022-1 juni 2023, captive=andra fåglar i fångenskap, poultry= fjäderfä, wild=vilda fåglar.

Figur 5. Karta över utbrott av fågelinfluensa på fjäderfä (röd prick), andra fåglar i fångenskap (gul prick) och vilda fåglar (blå prick) rapporterade till ADIS med konfirmering mellan 1 oktober 2022 och 1 juni 2023.

BAKGRUND OCH AKTUELL ÖVERVAKNING

Se: <https://www.sva.se/produktionsdjur/fjaderfa/sjukdomar/djursjukdomar-a-o/fagelinfluensa-aviar-influensa-ai> och <https://www.sva.se/annesomraden/smittlage/smittlage-for-fagelinfluensa>

ANTAGANDEN OCH ANALYS

Den mås-anpassade varianten av högpatogeten fågelinfluensa H5N1 som orsakat massdöd hos skrattmåsar i Europa har nu spridits även till Sverige, vilket var väntat eftersom skrattmåsen är en flyttfågel som häckar på flera platser i landet. Det omfattande utbrottet av fågelinfluensa i Stockholms län är ett resultat av att virus introducerats till fågelkolonierna under häckningssäsong då fåglarna lever tätt och smittar varandra. Döda skrattmåsar började dyka upp vid Råstasjön i Solna i april och sedan dess har kommunens viltvårdare samlat in minst 1100 döda fåglar. Skrattmåskolonin vid Råstasjön i Solna har utgjorts av i snitt 400

häckande par under perioden 2010 till 2019 då senaste inventeringen gjordes. Varje par får en till två ungar per häckningssäsong så en stor andel av skrattnåsarna antas ha dött i fågelkolonin. Antalet skrattnåsar har minskat kraftigt i Sverige sedan 80-talet och även om minskningstakten har bromsats upp under de senaste åren är arten klassad som nära hotad enligt Artdatabankens rödlista (SLU).

I Stockholm har fågelinfluensautbrottet hos skrattnås också sammanfallit med att rävpopulationen i området har unga valpar som antas vara särskilt mottagliga för infektion. Rävarna antas ha smittats när de ätit infekterade fåglar.

SVA bedömer att sannolikheten för att fjäderfä utsätts för smitta av högpatogen fågelinfluensa kan vara förhöjd lokalt om det pågår hög smittspridning bland vilda fåglar. I dagsläget finns det inte något beslut om högriskområde för fågelinfluensa i någon del av landet men det betyder inte att risken för smitta till fjäderfä är försumbar. Fågelinfluensa förekommer hos vilda fåglar i stora delar av landet, se figur 2, så behov av hög biosäkerhet på fjäderfäanläggningar kvarstår. Om omfattande smittspridning konstateras bland vilda fåglar i ett område med hög fjäderfätäthet skulle det kunna bli aktuellt med lokala restriktioner för utevistelse för fjäderfä och även förstärkt sjukdomsövervakning. I Italien har man noterat fågelinfluensautbrott hos fjäderfä med den aktuella mås-anpassade virusvarianten där man sett ett relativt långsamt sjukdomsförlopp, mildare kliniska symtom och sen symtomdebut i förhållande till tidpunkt för infektion och virusutsöndring. Källa: https://www.efsa.europa.eu/sites/default/files/2023-05/AI%20Report%20XXIV_3.pdf. SVA följer rapporterna om virusets utveckling och gör löpande bedömningar om det finns behov att anpassa övervakningen för fågelinfluensa.

Det är fortsatt viktigt att djurägare skyndsamt tar kontakta med veterinär vid kliniska symtom, avvikelser i produktionsparametrar eller ökad dödlighet bland fjäderfän som skulle kunna tyda på fågelinfluensa.

Trots de enstaka rapporter om fall av fågelinfluensa hos människor och ökade rapportering från däggdjur görs fortfarande bedömningen (ECDC) att risken för smitta till människor generellt är låg vad gäller fågelinfluensa av den aktuella kladen 2.3.4.4b. Den typ av fågelinfluensa H5N1 som konstaterats i Sverige och Europa 2021 -2023 ska inte förväxlas med H5N1 som påvisades i Sverige 2006–2007, som innebar högre risker för människor. Rekommendationen till allmänheten är dock att inte vidröra döda eller sjuka fåglar och även förhindra att exempelvis hundar är i nära kontakt med dessa. I områden där fågelinfluensa sprids bland vilda fåglar i större omfattning bör hundar hållas kopplade.

SVA är tacksamma för rapporter om observationen av sjuka eller döda fåglar, rävar eller andra djur till <https://rapporteravilt.sva.se/>.

Bilaga 1

Tabell: Konfirmerade fynd av fågelinfluensa hos vilda fåglar sedan 1 oktober 2022

Ankomstdatum till SVA	Subtyp	Fågelart	Län	Kommun
2023-05-29	H5N1	Skrattmås	Stockholm	Stockholm
2023-05-25	H5N1	Ormvråk	Stockholm	Järfälla
2023-05-23	H5N1	Pilgrimsfalk	Skåne	Klippan
2023-05-23	H5N1	Strandskata	Stockholm	Stockholm
2023-05-23	H5N1	Strandskata	Stockholm	Stockholm
2023-05-12	H5N1	Skrattmås	Stockholm	Järfälla
2023-05-12	H5N1	Skrattmås	Stockholm	Järfälla
2023-05-11	H5N1	Pilgrimsfalk	Västra Götaland	Tibro
2023-05-09	H5N1	Silltrut	Stockholm	Sundbyberg
2023-04-26	H5N1	Ormvråk	Kalmar	Västervik
2023-04-24	H5N1	Skrattmås	Stockholm	Solna
2023-04-24	H5N1	Skrattmås	Stockholm	Solna
2023-04-14	H5N1	Vit stork	Skåne	Kristianstad
2023-04-12	H5N1	Berguv	Dalarna	Falun
2023-04-03	H5N1	Knölsvan	Skåne	Lomma
2023-04-03	H5N1	Vitkindad gås	Skåne	Kristianstad
2023-03-22	H5N1	Grågås	Kalmar	Kalmar
2023-03-14	H5N1	Vitkindad gås	Blekinge	Sölvesborg
2023-03-08	H5	Havsörn	Gotland	Gotland
2023-02-24	H5N1	Knölsvan	Stockholm	Ekerö
2023-02-24	H5N1	Ormvråk	Skåne	Landskrona
2023-02-21	H5N1	Sångsvan	Skåne	Lund
2023-02-15	H5N1	Duvhök	Skåne	Vellinge
2023-02-15	H5N1	Pilgrimsfalk	Skåne	Malmö
2023-02-14	H5N1	Pilgrimsfalk	Halland	Varberg
2023-02-09	H5N1	Skärnsnäppa	Södermanland	Oxelösund
2023-02-03	H5N1	Vit stork	Skåne	Sjöbo
2023-02-03	H5N1	Grågås	Skåne	Lund
2023-01-31	H5N1	Gråtrut	Halland	Kungsbacka
2023-01-27	H5N1	Vitkindad gås	Blekinge	Karlskrona
2023-01-26	H5N1	Fjällvråk	Skåne	Ystad
2023-01-25	H5N1	Vitkindad gås	Västra Götaland	Trollhättan
2023-01-25	H5N1	Vitkindad gås	Halland	Kungsbacka
2023-01-25	H5N1	Ormvråk	Västra Götaland	Göteborg
2023-01-25	H5N1	Fiskmås	Stockholm	Upplands-Bro
2023-01-23	H5N1	Sångsvan	Skåne	Sjöbo
2023-01-18	H5N1	Vitkindad gås	Skåne	Malmö
2023-01-18	H5N1	Duvhök	Södermanland	Nyköping
2023-01-13	H5N1	Vitkindad gås	Skåne	Lund
2023-01-12	H5N1	Gråtrut	Skåne	Kristianstad
2023-01-12	H5N1	Vitkindad gås	Skåne	Staffanstorps
2023-01-10	H5N1	Pilgrimsfalk	Skåne	Trelleborg
2023-01-10	H5N1	Häger	Skåne	Malmö
2023-01-10	H5N1	Vitkindad gås	Skåne	Svedala
2023-01-10	H5N1	Vitkindad gås	Skåne	Malmö
2023-01-10	H5N1	Gråtrut	Skåne	Lomma

2023-01-09	H5N1	Gråtrut	Västra Götaland	Göteborg
2023-01-09	H5N1	Vitkindad gås	Västra Götaland	Göteborg
2023-01-04	H5N1	Vitkindad gås	Skåne	Ystad
2023-01-03	H5N1	Grågås	Skåne	Skurup
2023-01-03	H5N1	Grågås	Skåne	Trelleborg
2022-12-22	H5N1	Knölsvan	Östergötland	Norrköping
2022-12-02	H5N1	Vitkindad gås	Skåne	Lund
2022-11-30	H5N1	Vitkindad gås	Skåne	Malmö
2022-11-30	H5N1	Ormvråk	Skåne	Malmö
2022-11-23	H5N1	Grågås	Skåne	Trelleborg
2022-11-02	H5N1	Ormvråk	Skåne	Tomelilla
2022-10-12	H5N1	Knölsvan	Skåne	Lomma
2022-10-12	H5N1	Pilgrimsfalk	Halland	Varberg